

386.31

Magyar Nemzet

Nemzet

7

Budapest felfedezése

244 **A BELOIANNISZ**

Valahol fennmaradt egy Ferenc József-anekdota. Igaz-e, vagy sem — ne firtassuk. Az osztrák császár és magyar király így szökött örököséhez: „Hatalmunk egyik legfontosabb eszköze, védj ezt az eszedbe jól, a telefon. Mert ez az egyetlen, amibe még — beleszólhatunk.”

A poén elcsattant. Az akkor még nagyon friss találmány — Alexander Graham Bell 1860-ban találta föl — alig indult el világhódító útjára. De a századfordulón már megépült az első budapesti, 15 ezer vonalas telefonközpont — amelyet később 40 ezresre bővítettek —, és a világháború kirobbanása előtt már exportáltak is telefonközpontokat.

Ma már mindez a múlthoz tartozik, emlékek őrzik meg a korai technika „vívmányait”, meg a múzeumok. A Ferenc József díszes-címeres telefonkészüléket is a nemrégiben megnyílt Postamúzeum. Nem tudjuk, hányszor használta, de azt igen, hogy a készüléket az Ericsson-cég gyártotta, a Fehérvári úton, a mai Beloiannisz Híradástechnikai Gyár helyén hajdan állott műhelyek egyikében.

A mai gyár portréját fölvezetni, maradéktalanul, szinte lehetetlen. Érdekes viszont azoknak a véleménye a gyárról, akik napról napra itt élnek, itt dolgoznak. Mert hiszen, amikor a gyárról beszélünk, róluk szólunk. Ők formálják arcukat, az ő portréjuk a gyár portréja is.

A főosztályvezető

Kovács Kálmán, az értékesítési főosztály vezetője 1946-ban került az akkor még Standard Villamossági RT-nevet viselő gyárba. Szerszámkészítő tanuló lett, majd szakmunkás — másfél évtizedig. Ezután a pártbizottságon dolgozott, 1963-ban párttitkárnak választották meg. Jelenlegi helyén 1969 óta tevékenykedik. De a több mint negyedszázad alatt csak vállalaton belül cserélt munkahelyet, az 1949. december 28-án államosított és akkortól már a Beloiannisz nevet viselő gyárhoz nem volt hűtlen soha.

Nézem asztalán a naptárját. Sűrűn tele följegyzésekkel. Csak egyetlen hetének programja: jövő esztendői tárgyalások háromszor, az idei elmaradt exportkötelezettségekről megbeszélés ugyanennyiszor, különféle szervezési feladatokról értekezlet kétszer, egyeztető megbeszélés az olasz, a lengyel, az arab és a görög szállításokról, egy Milánóba induló delegáció fölkészítéséről, valamint tárgyalás a Magyar Postával egyszer-egyszer, megbeszélés a Budavox-szal négyszer.

A legmaradandóbb élményei ifjúmunkás korához kapcsolódnak, amikor a II-es szerzőmunkahelyben dolgozott. Jó, vig kedélyű kollektíva kovácsolódott itt össze — mondja.

— Nagyon sürgős munkát kellett egyszer elvégeznünk —

emlékezik vissza 1948-ra. — Valamelyik országos nagyadó újjáépítéséhez kellett különféle berendezéseket elkészítenünk, amikor a műhelyben az egyik szakhi hibájából szombat délelőtt ösztört, a szó szoros értelmében, valamelyik gép. Nem mertük bevallani, mi magunk láttunk hozzá a javításhoz. Közben az ismerősökkel üzentünk haza, ne várjanak ránk, mert bentmaradunk dolgozni. Tengelyt esztergáltunk, lemezt hajlítottunk, fogaskereket martunk: este tízkor működött is a gép. Vasárnap reggelre pedig elkészültünk a munkával.

A gyáregységvezető

Gyuris Józsefnek, az alközponti gyáregység vezetőjének is ugyanilyen intenzív a kapcsolata a gyárral. A közelben lakik, Budapest első szövetkezeti örökklásainak egyikében, de otthonos a gyári szobája is, amelyet fa- és üvegfal választ el a titkárnőjétől. A fikusok és más növények között jól megférnek a grafikonok is, amelyek a gyáregység termelésének alakulását ábrázolják. Az idén 75 ezer vonalat gyártottak, jövőre pedig 100 ezret fognak. Évről évre nő az exportjuk is, és mind nagyobb az érdeklődés termékeik iránt a tókes piacon is.

Amikor Gyuris József a gyárba került, természetesen még nem ezek a mostani adatok csábították ide:

— A jelenlegi új épületünk helyén 1947-ben még, amikor dogozni kezdtem a gyárban, focipálya volt mosdóval, öltözővel. Azt mondtam magamnak: „Ha ez olyan vállalat, ahol ilyen jók a körülmények, akkor jó kell, hogy legyen az egész gyár is.” Idejöttem.

Rajzolóként kezdte, és az egyetem után sok lépcsőfokot mászott meg, amíg mostani beosztását elérte. Hasonlóan történt korosztályának tagjaival is, akik vele együtt kerültek a gyárba, legtöbbször most a fejlesztésben dolgozik.

Az üzemvezető

Baranyai István üzemvezetővel a műhelyben sétálunk körbe, és közben beszélgetünk. A gyárban 1948-ban kezdett el dolgozni, műszerész ipari tanulóként. A szakszervezet Fiumei úti tanoncközvetítője küldte ide, holott ő — öbudaí gyerek lévén — hajógyári esztergályos akart lenni.

— El is voltam keseredve — vallja be most, úgy negyedszázad múltán —, de amikor láttam, hogy fölvételi vizsga van, mert hogy a 130—150 jelentkezőből csak ötvenen-hatvanan kerülhetnek be, már kezdtem örülni. És csak jó híreket hallottam a gyárról: hogy a felszabadulás után az első volt, a híradástechnikában, ahol megindult a termelés, hogy részt vettek a jóvátételi szállításokban a Szovjetunió és Jugoszlávia számára, s hogy

közreműködtek a hazai telefonhálózat újjáépítésében.

Öklönnyi vastag, színes vezetékkegerek várnak beszerelésre az egyik sarokban. Innen indul ki a futószalag, amely valójában fölfüggesztett asztalkák sorából áll. Ezek alakulnak ki az alközponti berendezések: fürge asszonykezek forrasztanak össze szabad szemmel szinte nem is látható, apró alkatrészeket, aztán mind nagyobb és nagyobb lesz az összeszerelt készülék, míg végül a terem végében nylonfóliába csomagolják a már kész berendezéseket. Most már nagyüzemi módon termelnek; azelőtt kis kuckókban, görnyedezve dolgoztak a munkások. A Beloiannisz majdnem nyolcezer dolgozója közül több mint ötezer a nő — ez szemünkbe ölik a műhelyekben is, ahol a lányok-asszonyok között elvétve látható csak egy-egy férfi.

A „Kiváló dolgozó” kitüntést Baranyai István tizenegyszer kapta meg. Az elsők között küldte ki a gyár Afrikába, ahol átviteltechnikai berendezések fölszerelésében vett részt. Mostanában csak Noxyronnal tud elaludni, annyit foglalkozik az üzem problémáival. S noha gyakran álmodik, a gyárról csak ritkán szokott.

A munkásnő

Mikszai Miklósné, aki érettségi után, 1962-ben került a gyárba, és munkabábelépésétől kezdődően — előző kollégáihoz hasonlóan — mindig a BHG-ban dolgozott, meős. Munkáját, a hibakeresést szépek, érdekesnek találja. Mit szeret vajon jobban: ha talál hibát, vagy ha nem?

— Hiba nélküli berendezés szinte nem is létezik — válaszolja mosolyogva. — Tíz év alatt még csak egyszer találok mostan olyannal. Persze, hogy örülök, ha kevés hibát kell tapasztalnom, de ha rálelek egyre, mégis örülök, mert fölfedeztem.

Férje, Mikszai Miklós fejlesztő mérnök a CA-részlegnél. Két kis gyermekük van; de telefont még nem kaptak a másfél esztendő új lakásba. Kérdésemre, hogy ha volna telefonjuk, mit szídnának, a központot vajon, mert nem ad vonalat, ugyancsak elmosolyodik.

— Nem tudom; egyelőre azonban a postát, mert még nincsen készülékünk.

*

A Beloiannisz Közép-Európa legnagyobb híradástechnikai gyára. Elődje, a Standard 1938-ban költözött a Fehérvári út 70-be, miután megvásárolta az itteni Ericsson-gyár épületét. A gyárban több mint 30 esztendő múltán most ismét készítenek Ericsson-berendezéseket, amelyek a legmodernebb, a világszínvonalat képviselik. A kör bezárult. De inkább úgy mondanám: új, egyenes szakasz kezdődött el.

Gyulay Zoltán